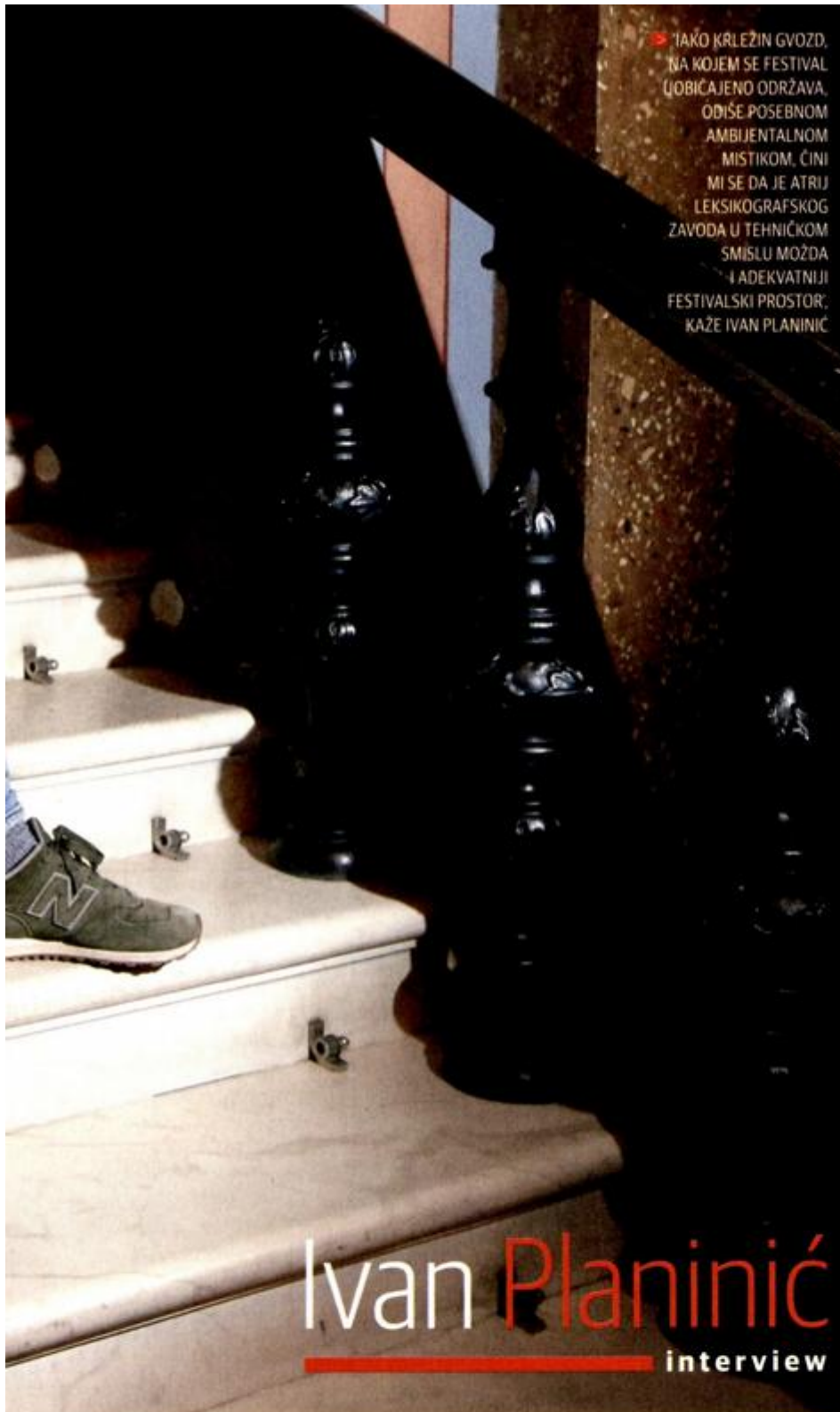

'Krleža nije kamilica pa je režija njegovih djela istinski izazov'

Razgovarala **ZRINKA VRABEC-MOJZEŠ** Fotografije **PIXSELL**, HNK VARAŽDIN

ZAGREBAČKI REDATELJ i suosnivač privatnog kazališta KunstTeatar govori zašto je izabrao 'Maskeratu', Krležinu rijetko izvođenu jednočinku, uvrštenu u program Festivala Miroslava Krleže koji će se od 2. do 7. srpnja održati u atriju Leksikografskog zavoda Miroslava Krleže

▶ **TAKO KRLEŽIN GVOZD,**
 NA KOJEM SE FESTIVAL
 (U)OBICAJENO ODRŽAVA,
 ODIŠE POSEBNO
 AMBIJENTALNOM
 MISTIKOM. ČINI
 MI SE DA JE ATRIJ
 LEKSIKOGRAFSKOG
 ZAVODA U TEHNIČKOM
 SMISLU MOŽDA
 I ADEKVATNIJI
 FESTIVALSKI PROSTOR.
 KAŽE IVAN PLANINIĆ

Ivan Planinić
 interview

Zbog oštećenja na Krležinom Gvozdu uzrokovanih potresom, ovogodišnje, deveto izdanje Festivala Miroslav Krleža, održat će se od 2. do 7. srpnja u novom prostoru - atriju Leksikografskog zavoda Miroslava Krleže. Osnivač, autor i ravnatelj festivala Goran Matović priznao je da gotovo do posljednjeg trenutka nije bilo izvjesno hoće li se festival ove godine uopće moći organizirati.

Na kraju je, zahvaljujući prije svega

entuzijazmu ekipe koja „gotovo gerilski već devetu godinu gradi Krležin živi ambijentalni teatar“, kao i susretljivosti Leksikografskog zavoda, u kratkom roku osmišljen zanimljiv i bogat program u čijem je fokusu Krležin Zagreb. „Izmjestiti Krležu iz Zagreba nemoguće je kao što je nemoguće Pirandellu oduzeti Siciliju, Kafki Prag, Babelju Odesu, a Dostojevskom Petrograd. Ukusi se mijenjaju, idoli stare, mode su sve hirovitije, a ipak svi mi imamo svoju prijestolnicu bola. Naša je ranjeni Zagreb.

Ovogodišnji partner Festivala Miroslav Krleža je Gradsko dramsko kazalište Gavella, čija je zgrada stradala u zagrebačkom potresu i čiji nam se umjetnici pridružuju u mnogim naslovima ovogodišnjeg festivala“, napisao je u programskoj knjižici Goran Matović.

Ovogodišnje izdanje u četvrtak, 2. srpnja, u 21 sat otvara Rade Šerbedžija, koji u okviru programa „Sjećanja Krležinih suvremenika“ izvodi svoj autorski projekt „Moj obračun s njima“. Predstavljajući sezonu svog Teatra Ulysses, Šerbedžija je posebno čestitao Goranu Matoviću na upornosti i održavanju Krležina djela živim i aktualnim. Tom prilikom najavio je i da

OVOGODIŠNJI PARTNER Festivala Miroslav Krleža je Gradsko dramsko kazalište Gavella, čija je zgrada stradala u zagrebačkom potresu i čiji umjetnici sudjeluju u programu

je tekst monodrame „Moj obračun s njima“, koji je počeo izvoditi još ranih sedamdesetih, osuvremenio nekim dodacima.

Jedna od gostujućih predstava na Festivalu u ponedjeljak, 6. srpnja, bit će i „Maskerata“ varaždinskog HNK-a u režiji Ivana Planinića, u kojoj glavne uloge igraju Marinko Prga (Don Quixote), Karlo Mrkša (Pierrot) i Hana Hegeđušić (Kolombina). „Maskerata“ je premijerno izvedena 1. veljače u Varaždinu, gdje je zbog koronakrize ujedno bila i jedina ovosezonska premijera.

Ivan Planinić rođen je 1982. godine u Mostaru. Završio je Klasičnu gimnaziju i Pravni fakultet u Zagrebu, a od 2005. godine radio je na HRT-u kao voditelj u Programu za djecu i mlade. Godine 2011. upisuje kazališnu režiju i radiofoniju na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Njegova diplomatska predstava bila je „Ponoć“ prema tekstu Josipa Kulundžića, premijerno izvedena u ZKM-u u ožujku 2017. S glumcem Domagojem Jankovićem i producenticom Romanom Brajšom osnovao je svoje kazalište - Kunst Teatar. Unatoč novom valu covida-19 u posljednje vrijeme prilično je zaposlen, a trenutačno radi na novoj predstavi za ovogodišnje Splitsko ljeto. Iako će „Maskeratu“ zagrebačka publika prvi put gledati na Tjednu Miroslava Krleže, Planiniću to nije prva suradnja s Goranom Matovićem.

NACIONAL: Je li vas iznenadio poziv da gostujete s „Maskeratom“ na Tjednu Miroslava Krleže - je li

to „mostarska veza“, s obzirom na to da se Goran Matović jako trudi uključiti i Mostar kao regionalno proširenje festivala?

Jedina mostarska veza za koju ja znam je ona nogometna - „BMV“ - Bajević-Marić-Vladić. Šalu na stranu, poziv Gorana Matovića nije me iznenadio jer sam prije tri godine na istom festivalu postavio predstavu „Doviđenja na nebu - Razgovori s Krležom“ prema kulturnoj knjizi Predraga Matvejevića, još jednog Mostarca. Ta je predstava i sada na repertoaru KunstTeatra, a 21. kolovoza očekuje je gostovanje u Zadru na festivalu Nosi se. Nadamo se i gostovanju u Mostaru koje je bilo dogovoreno svibnju, ali je iz svima poznatih razloga odgođeno do daljnega.

NACIONAL: Kako ćete svoju Maskeratu uklopiti u atrij Leksikografskog zavoda i hoćete li imati probe u tom prostoru?

Pregled terena već je obavljen i u smislu prilagodbe predstave na novi prostor ne bi trebalo biti velikih problema. Inače, iako Krležin Gvozd, na kojem se festival uobičajeno održava, odiše posebnom ambijentalnom mistikom, čini mi se da je atrij Leksikografskog zavoda u tehničkom smislu možda i adekvatniji festivalski prostor. Budući da se zbog mogućih opasnosti od posljedica potresa ovogodišnji festival neće održati na Gvozdu, mislim da je Matović otkrio još jednu ambijentalnu pozornicu u atriju Zavoda koji nosi Krležino ime, a koja bi u budućnosti, uz Gvozd, mogla postati trajna pozornica festivala.

NACIONAL: „Maskerata“ je bila prva ovogodišnja premijera u varaždinskom HNK-u, a do sada, čini se, i jedina. Tko je izabrao tu Krležinu ranu i rijetko izvođenu jednočinku iz 1913.? I zašto baš sad?

Ovogodišnja, a zbog novonastale situacije možda djelomično i iduća sezona u varaždinskom HNK-u bila je osmišljena kao prezentacija recentnih dramskih tekstova hrvatskih autora. Kao svojevrsni izuzetak, jer nije riječ o recentnom dramskom tekstu, uklopio se i moj prijedlog da postavim Krležinu „Maskeratu“ koja me kopkala još od Akademije.

NACIONAL: Radi se o „karnevalskoj ljubavnoj igri“, odnosno svojevrsnoj komediji o ljubavnom trokutu koju je trebalo prilagoditi suvremenosti. Kako ste to postigli, budući da vam je to i prva režija u varaždinskom teatru?

Maskerata, kao uostalom i sve Krležine drame iz ciklusa „Legendi“, zapravo vrve suvremenosti, i to na barem dvije razine. Prva je tematska uopćenost jer im polazište nije u vjernom odrazu stvarnosti pa u tom smislu tematski nisu osuđene na vrijeme vlastitog nastanka. Druga je, pak, razina u Krležinom mladenačkom pokušaju da napusti klasičnu dramsku strukturu i kompoziciju. A tim se pitanjem u kazalištu, također, uvijek možete baviti, pogotovo ako

PRETHODNI FESTIVALI MIROSLAVA KRLEŽE BILI SU NA KRLEŽINU GVOZDU KOJI JE OŠTEČEN U POTRESU PA JE OVOGODIŠNJA SMOTRA PREBAČENA U ATRIJ LZ-a

ste spremni na kazališni rizik.

NACIONAL: Što ste mijenjali u Krležinom tekstu?

U sadržajnom smislu nismo mijenjali gotovo ništa, ali smo imali drukčiji pristup izvornom tekstu. Budući da smo didaskalije i tekst dramskih likova tretirali ravnopravno, dobili smo svojevrsni metatekst na tragu Pirandellovih „Šest lica traži autora“. Rad na „Maskerati“ bio je i svojevrsna praktična provjera teze Branimira Donata da je „Maskerata“ mogući dokaz da Krležin absurd zapravo prethodi Pirandellovu apsurdu.

NACIONAL: Koliko su vam Krležina djela bila bitna dok ste studirali na Akademiji dramske

**'ČINI MI SE DA
 kada proniknete u
 Krležin jezik i misao,
 stvari nisu tako
 komplicirane kakvima
 se čine na prvi pogled.
 Krleža bez nas ništa
 neće izgubiti, ali mi
 bismo bez njega mogli'**

umjetnosti u Zagrebu? Privlače li ona i dalje mlade redatelje?

Meni je barem onaj i dalje manji dio njegovih djela koji sam dosad čitao, jer bilo bi pretenciozno reći da mogu relevantno govoriti o cjelokupnom Krležinom djelu, bio jako bitan jer sažima gotovo cjelokupno 20 stoljeće. I u odnosu spram umjetničkih tendencija, ali i odnosu spram povijesno-političkog konteksta koji mu nije bio nimalo stran. Svim mladim redateljima, jer po svojim godinama mislim da više ne pripadam toj skupini, svakako bih preporučio da čitaju Krležu. Ne može im štetiti.

NACIONAL: A privlače li mladu publiku? Je li im sve to prekomplikirano ili je Krležina kritika društva prepoznatljiva svima i sto godina kasnije?

U svakom slučaju, da citiram Gorana Matovića, Krleža nije kamilica i tko god se susreo s Krležom, s ove ili one strane kazališne rampe, zna da se ipak morao malo oznojiti. Moje je iskustvo da je zadovoljština koja slijedi nakon Krleže itekako vrijedna tog napora. Osim toga, čini mi se da kada jednom proniknete u Krležin jezik i misao, stvari ipak nisu tako komplicirane kakvima se možda čine na prvi pogled. Krleža bez nas sigurno ništa neće izgubiti, ali mi bismo bez njega mogli.

NACIONAL: Vaša diplomatska predstava, koja je dobila jako dobre kritike, bila je „Ponoć“ Josipa Kulundžića u ZKM-u. Kakvo je iskustvo bilo raditi u ZKM-u, koje šanse daje mladim autorima?

U ZKM-u sam radio dvije predstave u produkciji s Akademijom dramske umjetnosti. Nakon predstave „Elza hoda kroz zidove“ dobio sam priliku postaviti i Kulundžićevu „Ponoć“ i mogu reći da se radilo o ugodnom i dragocjenom iskustvu koje mi je već na završnim godinama studija režije i radiofonije omogućilo da se susretnem s realnim kazališnim okvirima, jer Akademija, koliko god da je to na početku studija nužno, može stvoriti i osjećaj nerealne sigurnosti. Zato je važno da se mladi autori i redatelji, i glumci, i dramaturzi - što prije susretnu s profesionalnim kazalištima i „pravom“ publikom. ZKM, kao i ITD, a sada, ako neskromno mogu dodati, i KunstTeatar čiji sam suosnivač, u tom smislu rade jako dobru stvar kada daju priliku novim imenima.

NACIONAL: Trenutačno ste u Splitu, radite za Splitsko ljetno. Na čemu ste angažirani?

Prošloga tjedna započeo sam s probama za predstavu „Dom za nezbrinutu djecu“, prema tekstu Jelene Bosančić. Radi se o autorskom projektu u kojem uz Jelenu i mene sudjeluju i glumci Goran Marković, Stipe Radoja i Donat Zeko. Zasad mogu reći da se sve odvija po zamišljenom planu. Sredinom srpnja pridružuje nam se i jazzist Miron Hauser s bendom okupljenim za tu prigodu. Premijera je 8. kolovoza u splitskom Kaštilcu, a od jeseni predstava bi trebala biti i na repertoaru HNK-a u Splitu.